EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.6.2025.
COM(2025) 290 final

ANNEX 17

PRILOG

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija

Stanje digitalnog desetljeća 2025.: nastavak izgradnje suverenosti i digitalne budućnosti EU-a

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

KRATKA IZVJEŠĆA ZA POJEDINE DRŽAVE

Latvija

Sažetak

Latvija dobro napreduje u digitalizaciji javnih usluga za poduzeća i građane, ali zaostaje u pokrivenosti 5G mrežom, svjetlovodnom mrežom i mrežom vrlo velikog kapaciteta, dok je pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima u državi na visokoj razini.

U nacionalnom planu Latvije i njegovoj izmjeni vidljiva je znatna razina ambicije za doprinos digitalnom desetljeću: postavljeno je 14 nacionalnih ciljeva, od kojih je 86 % usklađeno s ciljevima EU-a za 2030. Latvija umjereno uspješno slijedi svoje smjerove djelovanja: 50 % njih napreduje prema planu (na temelju smjerova djelovanja koji su 2024. utvrđeni za svih 8 analiziranih ključnih pokazatelja uspješnosti). Primijenila je 84 % od 13 preporuka Komisije iz 2024. tako što je znatno izmijenila politike (15 %) ili uvela nove mjere (69 %).

Gigabitna povezivost i 5G mreža 2024. su i dalje bile ispod prosjeka EU-a. Digitalizacija MSP-ova i uvođenje naprednih digitalnih tehnologija u poduzećima prioritetna su područja plana za oporavak i otpornost Latvije. Opći pristup Latvije kibernetičkoj sigurnosti i dalje se temelji na njezinoj sveobuhvatnoj strategiji za kibernetičku sigurnost za razdoblje 2023. – 2026.

Ključni pokazatelj uspješnosti za digitalno desetljeće (1)	Latvija				EU		Cilj digitalnog desetljeća do 2030.	
	DESI za 2024. (2023. godina)	DESI za 2025. (2024. godina)	Godišnji napredak	Nacionalni smjer djelovanja 2024. (3)	DESI za 2025.	Godišnji napredak	LV	EU
Pokrivenost fiksnom mrežom vrlo velikog kapaciteta (VHCN)	68,0 %	68,1 %	0,2 %	74,0 %	82,5 %	4,9 %	100,0 %	100 %
Pokrivenost svjetlovodom do korisničkog prostora (FTTP)	61,9 %	61,1 %	-1,2 %	74,0 %	69,2 %	8,4 %	100,0 %	—
Ukupna pokrivenost 5G mrežom	53,1 %	71,1 %	33,9 %	55,5 %	94,3 %	5,9 %	70,0 %	100 %
Rubni čvorovi (procjena)	5	10	100,0 %	0	2 257	90,5 %	51	10 000
MSP-ovi koji imaju barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta (2)	—	59,2 %	6,4 %	—	72,9 %	2,8 %	90,0 %	90 %
Računalstvo u oblaku	29,0 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
Umjetna inteligencija	4,5 %	8,8 %	94,9 %	13,0 %	13,5 %	67,2 %	75,0 %	75 %
Analitika podataka	36,9 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
Umjetna inteligencija ili računalstvo u oblaku ili analitika podataka	48,2 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Jednorozi	0	0		—	286	4,4 %	2	500
Barem osnovne digitalne vještine	45,3 %	—	—	—	—	—	70,0 %	80 %
Stručnjaci za IKT	4,4 %	4,9 %	11,4 %	5,4 %	5,0 %	4,2 %	10,0 %	~10 %
Prijava sustava elektroničke identifikacije		Da						
Digitalne javne usluge za građane	88,2	93,5	6,0 %	88,0	82,3	3,6 %	100,0	100
Digitalne javne usluge za poduzeća	87,2	96,3	10,4 %	87,0	86,2	0,9 %	100,0	100
Pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima	84,8	85,9	1,2 %	80,0	82,7	4,5 %	100,0	100

(1) Vidjeti metodološku napomenu za opis pokazatelja i druge metrike.
(2) U DESI-ju za 2025. navodi se 4. verzija indeksa digitalnog intenziteta, koja je usporediva s vrijednošću indeksa digitalnog intenziteta iz DESI-ja za 2023. (koji se odnosi na 2022. godinu) za izračun godišnjeg napretka. Nije usporediva s nacionalnim smjerom djelovanja koji se temelji na 3. verziji indeksa.
(3) Postotak ostvarenja nacionalnog smjera djelovanja ako je on naveden u nacionalnom planu i ako je pokazatelj izmjeren u DESI-ju za 2025. (2024. godina).

Prema specijalnom istraživanju Eurobarometra o digitalnom desetljeću 2025. 75 % latvijskih građana smatra da im digitalizacija svakodnevnih javnih i privatnih usluga olakšava život. Kad je riječ o koracima koje poduzimaju javna tijela, 86 % građana smatra da je važno suzbiti i ublažiti problem lažnih vijesti i

dezinformacija na internetu, dok ih u vezi s konkurentnošću 78 % smatra da je važno omogućiti europskim poduzećima da rastu i postanu „europski predvodnici" koji se mogu natjecati na globalnoj razini.

Konkurentan, suveren i otporan EU zahvaljujući tehnološkom vodstvu

Pokrivenost Latvije digitalnom infrastrukturom i dalje je ispod prosjeka EU-a, što se prvenstveno odnosi na VHCN, FTTP i 5G, unatoč velikom povećanju ukupne pokrivenosti 5G mrežom u odnosu na prethodnu godinu. Kad je riječ o uvođenju širokopojasne mreže, broj pretplata na 1 Gbps povećava se brže nego u EU-u, unatoč sporijem povećanju broja pretplata na 100 Mbps i primjene 5G SIM kartica. Latvija napreduje u uvođenju rubnih čvorova i kvantnih tehnologija, ali zaostaje u području računalstva u oblaku i umjetne inteligencije. Došlo je do naglog porasta broja kibernetičkih napada te je 2024. zabilježeno ukupno 418 325 pritužbi. Unatoč tome, Latvija općenito ima dobru razinu pripravnosti jer nijedan od napada nije imao dugoročne posljedice.

Zaštita i jačanje položaja građana i društva u EU-u

Digitalne vještine u Latviji zaostaju za vještinama u EU-u: u usporedbi s 55,56 % građana EU-a osnovne digitalne vještine ima samo 45,34 % građana Latvije. Unatoč primjetnoj razlici među spolovima u korist žena i snažnim vještinama suradnje, Latvija se suočava s izazovima, posebno kad je riječ o ruralnim područjima i starijim osobama, te je i dalje ispod razine EU-a u području digitalnih vještina stečenih obrazovanjem. Kako bi se otklonili ti nedostaci, pokrenute su inicijative kao što je račun za učenje STARS. U latvijskom sektoru IKT-a došlo je do pozitivnog povećanja udjela stručnjaka za IKT u broju zaposlenih, osobito žena. Unatoč tome, osposobljavanje za IKT u poduzećima zaostaje za prosjekom EU-a. Latvija ostvaruje izvrsne rezultate u području digitalnih javnih usluga za građane i poduzeća te su stope rasta u tom području veće nego u EU-u, posebno kad je riječ o prekograničnim uslugama. Latvija ostvaruje dobre rezultate u području digitalnih javnih usluga i pristupa elektroničkim zdravstvenim zapisima u odnosu na prosjek EU-a. Unatoč očitim pozitivnim rezultatima, Latvija bi mogla ostvariti koristi od dodatnih nastojanja za premošćivanje jaza u digitalnim vještinama kako bi se one proširile među različitim demografskim skupinama.

Iskorištavanje digitalne transformacije za pametno ozelenjivanje

Latvija daje prednost promicanju energetske učinkovitosti i učinkovite upotrebe materijala u digitalnoj infrastrukturi kako bi se njezin utjecaj na okoliš sveo na najmanju moguću mjeru uspostavom podatkovnih centara koji upotrebljavaju isključivo energiju iz obnovljivih izvora. Osim toga, u prvom je planu uvođenje pametnih digitalnih rješenja kojima će se smanjiti ugljični otisak države.

Nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće

Latvija je 11. veljače 2025. dostavila prilagođeni plan za digitalno desetljeće, koji sadržava 43 nove mjere, dva nova cilja i četiri revidirana smjera djelovanja. U planu se također izvješćuje o savjetovanju s dionicima, ali nedostaju informacije o tome kako su njihove primjedbe uzete u obzir. Izmjene su jasno usklađene s novim prioritetima Komisije u području gigabitne povezivosti i 5G mreže. U prilagođenom planu uzima se u obzir znatan broj preporuka iz 2024. Svi ciljevi usklađeni su s ciljevima na razini EU-a za 2030., osim onog koji se odnosi na barem osnovne digitalne vještine, koji je Latvija utvrdila na 70 % (umjesto 80 %) do 2030. U prilagođenom planu težište je i dalje na umjetnoj inteligenciji, digitalizaciji javnih usluga i uvođenju tehnologije. Plan se sastoji od 90 mjera i raspolaže s 2287,5 milijuna EUR, od čega su 2004,8 milijuna EUR iz javnog proračuna (4,99 % BDP-a). I dalje obuhvaća sve ciljeve digitalnog

desetljeća, kao što su antropocentrični digitalni prostor, jačanje otpornosti i sigurnosti, promicanje suverenosti te ozelenjivanje digitalne tehnologije.

Financiranje i projekti u digitalnom sektoru

Latvija je digitalnom sektoru dodijelila 23 % ukupnog iznosa svojeg plana za oporavak i otpornost (416 milijuna EUR)[1]. Osim toga, u okviru kohezijske politike je za nastavak njezine digitalne transformacije namijenjen 441 milijun EUR, odnosno 10 % ukupnih sredstava kohezijske politike te zemlje[2].

Latvija je članica EDIC-a Savez za jezične tehnologije i EDIC-a Lokalni digitalni blizanci za CitiVERSE. Latvijske organizacije neizravni su i/ili pridruženi partneri važnog projekta od zajedničkog europskog interesa u području mikroelektronike i komunikacijskih tehnologija (VPZEI-ME/CT) te važnog projekta od zajedničkog europskog interesa za infrastrukturu i usluge u oblaku sljedeće generacije (VPZEI-CIS). Osim toga, Latvija je država sudionica Zajedničkog poduzeća EuroHPC i Zajedničkog poduzeća za čipove.

Latvija još nije predstavila nijednu mjeru u okviru Akceleratora dobrih praksi[3] za digitalno desetljeće.

Digitalna prava i načela

Prema popratnoj studiji Latvija je samo ograničeno aktivna u provedbi **Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima** te provodi ukupno 34 inicijative, od kojih su dvije nove inicijative pokrenute 2024. Latvija je najaktivnija u području interakcije s algoritmima i sustavima umjetne inteligencije. Utvrđeno je da je manje aktivna u području stavljanja digitalne transformacije u službu ljudi tu u područjima povezivosti i održivosti. Čini se da mjere u području stavljanja digitalne transformacije u službu ljudi imaju najveći učinak u praksi, za razliku od mjera koje se odnose na slobodu izbora.

Preporuke

- **Digitalne vještine:** pojačati i nastaviti provoditi mjere za poboljšanje digitalnih vještina među svim dobnim skupinama uz posvećivanje posebne pozornosti osobama koje žive u ruralnim područjima i osobama s nižom razinom obrazovanja.
- **Povezivost:** nastaviti s radom i uspostaviti nove mjere za povećanje pokrivenosti VHCN-om, FTTP-om i 5G mrežom.
- **MSP-ovi**: kontinuirano provoditi i dopuniti aktivnosti za poboljšanje digitalizacije i uvođenja naprednih tehnologija te pritom posvetiti posebnu pozornost njihovoj primjeni u MSP-ovima.
- **Kibernetička sigurnost**: nastaviti s radom u području kibernetičke sigurnosti kako bi se odgovorilo na nove i sve veće prijetnje. Osigurati uvođenje i nastavak provedbe obrazovanja u području kibernetičke sigurnosti, posebno na preddiplomskoj razini.

[1] Udio dodijeljenih financijskih sredstava kojima se doprinosi digitalnim ciljevima izračunan je na temelju Priloga VII. Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost. Posljednji put ažurirano: 16. svibnja 2025.

[2] Taj iznos uključuje sva ulaganja koja su u programskom razdoblju kohezijske politike 2021. – 2027. posebno namijenjena digitalnoj transformaciji ili joj znatno doprinose. Izvor financiranja su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond plus i Fond za pravednu tranziciju.

[3] Akcelerator dobrih praksi (BPA) platforma je koja državama članicama omogućuje razmjenu uspješnih mjera i poteškoća na koje nailaze u nastojanjima da ostvare svoje ciljeve digitalnog desetljeća. Primjeri najbolje prakse dostupni su državama članicama u repozitoriju Akceleratora najbolje prakse i predstavljaju se na redovitim radionicama koje su trenutačno usmjerene na tri tematska klastera: digitalne vještine, zelenu informacijsku tehnologiju i uvođenje digitalnih tehnologija.

- **E-zdravstvo:** pobrinuti se da sve vrste podataka budu pravovremeno dostupne. Ponuditi građanima mobilnu aplikaciju koja im omogućuje pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima. Uključiti više privatnih centara za rehabilitaciju u uslugu internetskog pristupa.